

Дата: 16.05.2022

Група: ТУ-1

Предмет: Основи бухгалтерського обліку

УРОК № 64

ТЕМА: Переоцінка основних засобів.

МЕТА:

- Ознайомити учнів з порядком обліку переоцінених основних засобів
- Сформувати в учнів відомості про порядок документального оформлення переоцінки ОЗ
- Сприяти всебічному розвитку особистості;
- Виховувати інформаційно-освічену людину.

Вивчення нового матеріалу:

Порядок проведення переоцінки основних засобів регламентується П(С)БО 7. Так, відповідно до п. 16 П(С)БО 7, підприємствам дозволяється переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість такого об'єкта істотно відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу. Зазначимо, що в даному визначені не дается чітких критеріїв того, яку різницю між залишковою і справедливою вартістю вважати істотною. Це пов'язано з тим, що для різних підприємств ці критерії можуть бути зовсім різні.

Таким чином, підприємства самостійно повинні визначати цей критерій і відображати це в наказі про облікову політику. У випадку переоцінки об'єкта основних засобів, на цю ж дату повинна здійснюватись переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт. Тут також зазначимо, що П(С)БО 7 не дає чітких критеріїв визначення самої групи. У цьому випадку можна звернутися до МСБО 16. Так у п. 37 даного МСБО говориться, що клас основних засобів являє собою групу активів, однакових за характером і способом використання. Тому, вважаємо що в нашій ситуації доцільно використовувати саме це визначення, так як П(С)БО не суперечать МСБО, і під групою слід розуміти саме основні засоби однакові за способом використання. Наприклад, якщо переоцінюється вантажний автомобіль певної моделі, то переоцінці підлягають і інші вантажні автомобілі аналогічної моделі, а не всі вантажні автомобілі. Якщо здійснена переоцінка автомобіля "ЗІЛ-130 "самоскид", то це не означає, що необхідно здійснити таку ж переоцінку тягача "Вольво" чи автофургона "Газель".

Переоцінці можуть підлягати всі основні засоби, за винятком малоцінних необоротних матеріальних активів і бібліотечних фондів, якщо амортизація їх вартості здійснюється методами, викладеними в другій частині п. 27 П(С)БО 7, тобто нарахуванням 50 чи 100% амортизації в місяці введення таких активів в експлуатацію.

Згідно п. 17 П(С)БО 7 переоцінена первісна вартість і сума зносу об'єкта основних засобів визначається множенням відповідно первісної вартості і суми зносу об'єкта основних засобів на індекс переоцінки. Індекс переоцінки визначається діленням справедливої вартості об'єкта, що переоцінюється, на його залишкову вартість.

Якщо об'єкт основних засобів цілком замортизований і підлягає переоцінці, то його переоцінена залишкова вартість визначається додаванням справедливої вартості цього об'єкта до його первісної (переоціненої) вартості без зміни суми зносу об'єкта.

Відомості про зміни первісної вартості і суми зносу основних засобів повинні заноситися в реєстри їх аналітичного обліку (інвентарні картки обліку основних засобів форми №ОЗ-6).

Згідно п. 19 П(С)БО 7, у бухобліку сума дооцінки залишкової вартості об'єкта основних засобів, що проводиться перший раз, включається до складу додаткового капіталу, а сума уцінки, що проводиться перший раз - до складу витрат звітного періоду. Якщо проводиться не перша, а чергова переоцінка основних засобів, то її відображення в бухобліку має свої особливості, що регламентуються п. 20 П(С)БО 7.

Схематично, для спрощення розуміння п. 20 П(С)БО 7 можна подати у вигляді таблиці 1.

В даній таблиці за основу беруться первинна залишкова вартість до першої переоцінки та останнє значення переоціненої залишкової вартості. Далі відображення дооцінки чи уцінки останнього значення переоціненої залишкової вартості відповідає п. 20 П(С)БО 7 і показано в п. 1.1 - 2.3 таблиці 1.

Таблиця 1

Первинна залишкова вартість до першої переоцінки (далі - ПЗВ)	Останнє значення переоціненої залишкової вартості	Операція (дооцінка чи уцінка) і відображення її в бухобліку
	1. Більше, ніж ПЗВ	<p>Дооцінка: 1.1) відображається як при першій дооцінці за рахунок збільшення іншого додаткового капіталу</p> <p>Уцінка: 1.2) до величини ПЗВ відображається як зменшення іншого додаткового капіталу;</p> <p>1.3) нижче ПЗВ відображаються як витрати звітного періоду</p>
	2. Менше, ніж ПЗВ	<p>Дооцінка: 2.1) до величини ПЗВ відображаються як доходи звітного періоду;</p> <p>2.2) понад величину ПЗВ відображається як збільшення іншого додаткового капіталу</p> <p>Уцінка: 2.3) відображається як перша уцінка з віднесенням до складу витрат звітного періоду</p>

Приклад 1

Переоцінка основних засобів, проведена в бухобліку, відповідно до норм Закону про прибуток ніяких податкових наслідків для підприємства не викликає.

ТОВ "День" на кінець 1 кварталу 2003 р. вирішило провести першу переоцінку наявного в нього автомобіля. Первісна вартість автомобіля 80000 грн., нарахований знос 30000 грн. (залишкова вартість $80000 - 30000 = 50000$ грн.). Справедлива вартість автомобіля складає 40000 грн.

Індекс переоцінки: $40000 / 50000 = 0,8$;

Уцінена первісна вартість: $80000 * 0,8 = 64000$ грн.

Сума уцінки первісної вартості: $80000 - 64000 = 16000$ грн.

Уцінений накопичений знос: $30000 * 0,8 = 24000$ грн.

Сума уцінки накопиченого зносу: $30000 - 24000 = 6000$ грн.

Сума, що відноситься на витрати звітного періоду (сума уцінки залишкової вартості): $50000 - 40000 = 10000$ грн. або ($16000 - 6000 = 10000$ грн.). Бухгалтерський облік проведеної уцінки показано в таблиці 2.

Таблиця 2

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Зменшена внаслідок переоцінки первісна вартість автомобіля	975	104	10000
2	Зменшений внаслідок переоцінки накопичений знос	131	104	6000

Припустимо, що ТОВ "День" має ще один автомобіль вартістю 50000 грн. Вартість цього автомобіля цілком замортизована (накопичений знос складає 50000 грн.), але цей автомобіль продовжує знаходитися в експлуатації. Так як підприємство зробило переоцінку первого автомобіля, то другий автомобіль також підлягає переоцінці. Його справедлива вартість складає 10000 грн.

Бухгалтерський облік проведеної дооцінки показано в таблиці 3.

Таблиця 3

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Збільшена внаслідок переоцінки первісна вартість автомобіля	104	423	10000

Приклад 2

Первісна вартість автомобіля 80000 грн., нарахований знос 30000 грн. (залишкова вартість 80000 - 30000 = 50000 грн.). Справедлива вартість автомобіля складає 75000 грн. Підприємство вирішило провести першу переоцінку автомобіля.

Для цього прикладу:

Індекс переоцінки: $75000 / 50000 = 1,5$;

Дооцінена первісна вартість: $80000 * 1,5 = 120000$ грн.

Сума дооцінки первісної вартості: $120000 - 80000 = 40000$ грн.

Дооцінений накопичений знос: $30000 * 1,5 = 45000$ грн.

Сума дооцінки накопиченого зносу: $60000 - 45000 = 15000$ грн.

Сума, на яку збільшується інший додатковий капітал (сума дооцінки ПЗВ): $75000 - 50000 = 25000$ грн. або ($40000 - 15000 = 25000$ грн.).

Бухгалтерський облік проведеної дооцінки показано в таблиці 4.

Таблиця 4

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Збільшена внаслідок переоцінки первісна вартість автомобіля	104	423	25000
2	Збільшений внаслідок переоцінки накопичений знос	104	131	15000

Приклад 3

Справедлива вартість автомобіля складає 35000 грн. (ПЗВ 50000 грн., результат після останньої переоцінки: залишкова вартість 40000 грн., первісна вартість 64000 грн., знос 24000 грн.).

Для даного прикладу:

Індекс переоцінки: $35000 / 40000 = 0,875$

Уцінена первісна вартість: $64000 * 0,875 = 56000$ грн.

Сума уцінки первісної вартості: $64000 - 56000 = 8000$ грн.

Уцінений накопичений знос: $24000 * 0,875 = 21000$ грн.

Сума уцінки накопиченого зносу: $24000 - 21000 = 3000$ грн. По таблиці 1 дана ситуація відповідає пункту 2.3. Сума уцінки залишкової вартості відноситься на витрати звітного періоду ($40000 - 35000 = 5000$ грн). або ($8000 - 3000 = 5000$ грн.).

Бухгалтерський облік проведеної уцінки показано в таблиці 5.

Таблиця 5

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Зменшена внаслідок переоцінки первісна вартість автомобіля	975	104	5000
2	Зменшений внаслідок переоцінки накопичений знос	131	104	3000

Приклад 4

Справедлива вартість автомобіля складає 45000 грн. (ПЗВ 50000 грн., результат після останньої переоцінки: залишкова вартість 75000 грн., первісна вартість 120000 грн., знос 45000 грн.).

Індекс переоцінки: $45000 / 75000 = 0,6$

Уцінена первісна вартість: $120000 * 0,6 = 72000$ грн.

Сума уцінки первісної вартості: $120000 - 72000 = 48000$ грн.

Уцінений накопичений знос: $45000 * 0,6 = 27000$ грн.

Сума уцінки накопиченого зносу: $45000 - 27000 = 18000$ грн. По таблиці 1 дана ситуація відповідає пунктам 1.2 і 1.3. Уцінка до величини ПЗВ (п. 1.2) відноситься на зменшення іншого додаткового капіталу ($75000 - 50000 = 25000$ грн), а нижче величини ПЗВ ($50000 - 45000 = 5000$ грн.) - на витрати звітного періоду (п. 1.3).

Бухгалтерський облік проведеної уцінки показано в таблиці 6.

Таблиця 6

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Зменшена внаслідок переоцінки первісна вартість автомобіля	423	104	25000
2	Зменшений внаслідок переоцінки накопичений знос	131	104	18000
3	Віднесено на витрати звітного періоду перевищення суми уцінки над сумою попередньої дооцінки	975	104	5000

Приклад 5

Справедлива вартість автомобіля складає 53000 грн. (ПЗВ 50000 грн., результати після останньої переоцінки: залишкова вартість 45000 грн., первісна 72000 грн., знос 27000 грн.).

Індекс переоцінки: $53000 / 45000 = 1,18$

Дооцінена первісна вартість: $72000 * 1,18 = 84960$ грн.

Сума дооцінки первісної вартості: $84960 - 72000 = 12960$ грн.

Дооцінений накопичений знос: $27000 * 1,18 = 31960$ грн.

Сума дооцінки накопиченого зносу: $31960 - 27000 = 4960$ грн. Дано ситуація відповідає п. 2.1, 2.2 таблиці 1. Сума дооцінки до величини ПЗВ ($50000 - 45000 = 5000$ грн.) буде віднесена в доходи звітного періоду, а сума понад ПЗВ ($53000 - 50000 = 3000$ грн.) на збільшення іншого додаткового капіталу). Дооцінка останньої переоціненої залишкової вартості буде проводитися на 8000 грн. ($53000 - 45000$) або ($12960 - 4960 = 8000$ грн.).

Бухгалтерський облік проведеної дооцінки показано в таблиці 7.

Таблиця 7

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Збільшена внаслідок переоцінки первісна вартість автомобіля	104	423	3000
2	Збільшено внаслідок переоцінки накопичений знос	104	131	4960
3	Віднесено в доходи звітного періоду суму перевищення попередньої уцінки над сумою попередньої дооцінки	104	746	5000

Приклад 6

Справедлива вартість автомобіля складає 60000 грн. (ПЗВ 50000 грн., результати після останньої переоцінки: залишкова вартість 53000 грн., первісна 84960 грн., знос 31960 грн.).

Індекс переоцінки: $60000 / 53000 = 1,13208$

Дооцінена первісна вартість: $84960 * 1,13208 = 96181,5$ грн.

Сума дооцінки первісної вартості: $96181,5 - 84960 = 11221,5$ грн.

Дооцінений накопичений знос: $31960 * 1,13208 = 36181,5$ грн.

Сума дооцінки накопиченого зносу: $36181,5 - 31960 = 4221,5$ грн. Дано ситуація відповідає п. 1.1 таблиці 1. Дооцінка останньої переоціненої залишкової вартості буде проводитися на 7000 грн. ($60000 - 53000$) або ($11221,5 - 4221,5 = 7000$ грн.).

Бухгалтерський облік проведеної дооцінки показано в таблиці 8.

Таблиця 8

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Збільшена внаслідок переоцінки первісна вартість автомобіля	104	423	7000
2	Збільшений внаслідок переоцінки накопичений знос	104	131	4221,5

Завдання:

- 1) Законспектуйте матеріал уроку
- 2) Підручник: 2)ч.2§3.8